

Varhaiskasvatus – Suomen kaksivuotinen eskarikokeilu Kommenttipuheenvuoro

Eriarvoistava koulutus -seminaari 23.4.2024

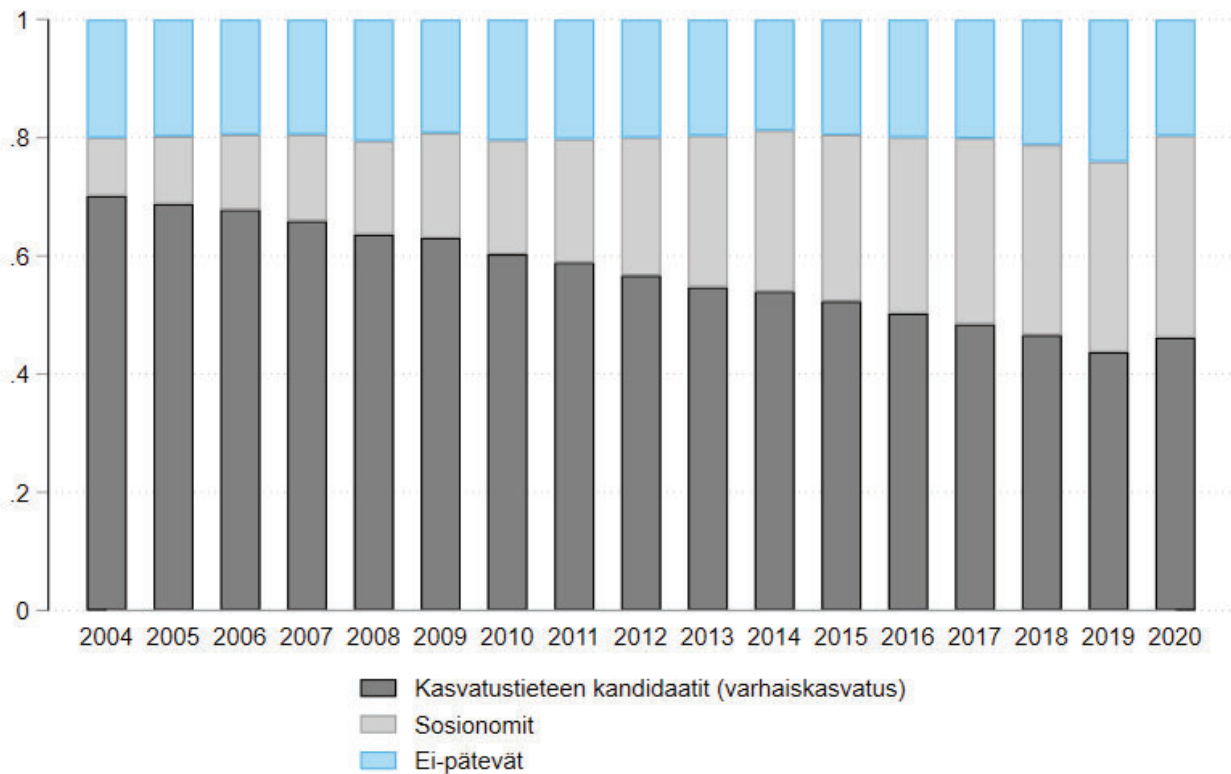
Aino Kalmbach

Varhaiskasvatuksen laadulle on keskeistä osaava ja sitoutunut henkilöstö

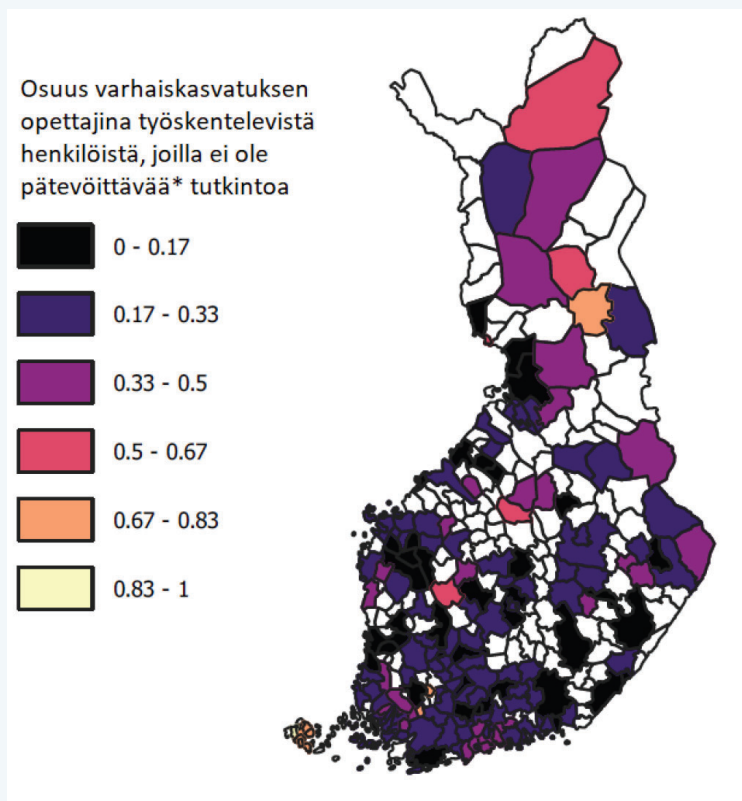
- Eskarikokeilussakin noussut esille haasteet siinä, miten varhaiskasvatuksen henkilöstö saadaan riittämään
- Pätevän henkilöstön saatavuudessa merkittäviä ongelmia, tilanne vaihtelee eri puolella maata
- Kyseessä ei ole uusi ilmiö, mutta ongelma tullut ajankohtaisemmaksi uuden varhaiskasvatuslain myötä
- **Taustalla useampia syitä**
 - Varhaiskasvatuksen opettajien koulutusmäärät ja koulutusrakenne
 - Alan huono veto- ja pitovoima
 - Osallistumisasteen nousu vaatinut lisää henkilöstöä
- **Ei helppoa ratkaisua**
 - Koulutusmäärän nostaminen ei välttämättä ratkaise koko ongelmaa

Varhaiskasvatuksen opettajista on ollut pulaa jo 20 vuotta

- Vakaopettajana työskentelevien kokonaismäärä kasvanut merkittävästi:
 - Vakaopettajia 2004: 12 300
 - Vakaopettajia 2019: 21 900

Epäpätevien opettajien osuus vaihtelee eri puolella maata (2019)

Helsinki, Vantaa, Espoo: epäpäteviä 35 %

Oulussa: 15 %

Jyväskylässä: 17 %

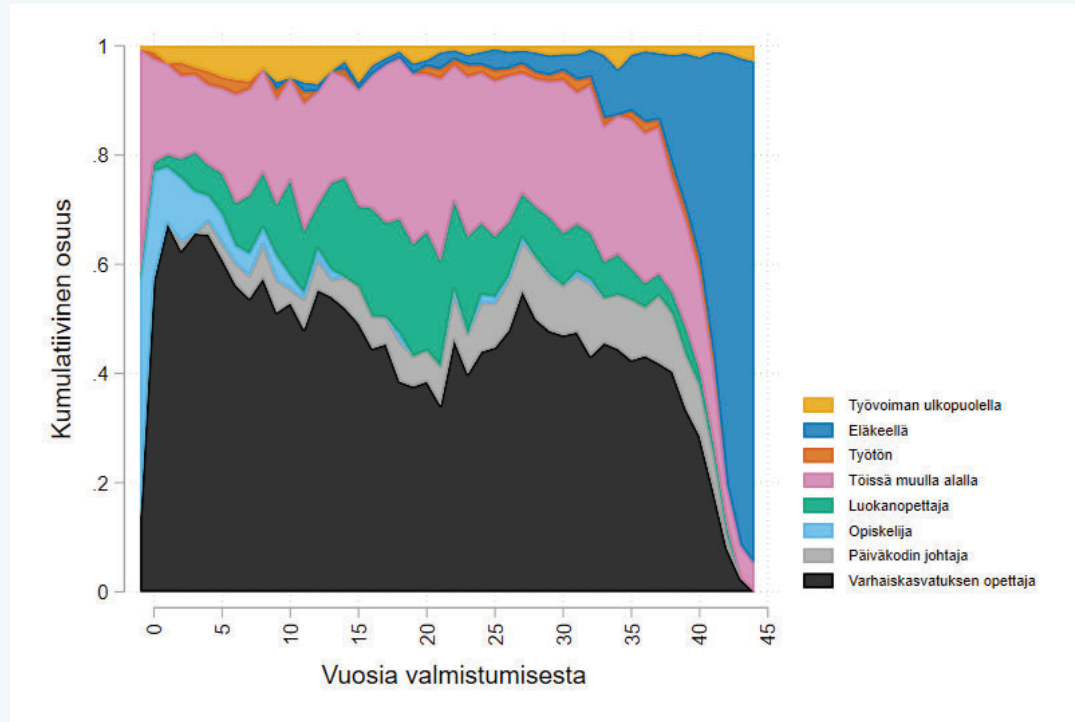
Tampereella: 20 %

Turussa: 27 %

Koko maassa keskimäärin: 24 %

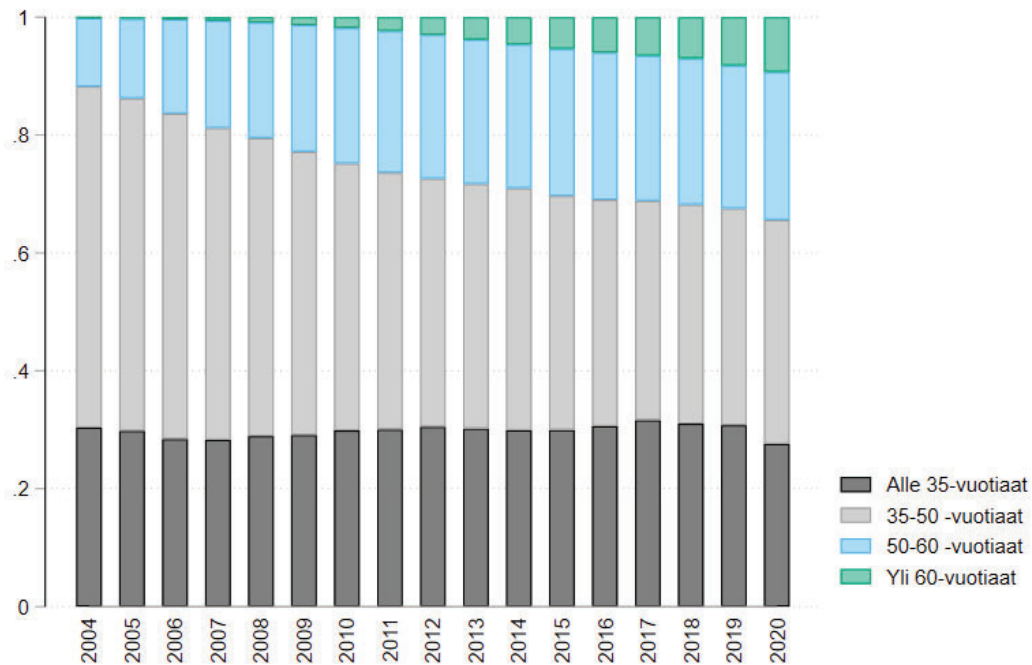
Alalta siirrytään herkästi pois: alle 60 % valmistuneista työskentelee alalla

Varhaiskasvatuksen opettajaksi (kasvatustieteen kandidaatiksi) valmistuneiden työurat 2019 valmistumisvuoden mukaan

Myös tulevat eläköitymiset pahentavat henkilöstöpulaa tulevaisuudessa

Pätevistä varhaiskasvatuksen opettajista 35% yli 50-vuotiaita

Tilanteen ratkaiseminen haastavaa

- **Syntyvyyden lasku ja osallistumisasteen nousu vaikuttavat päinvastaisesti opettajien tarpeeseen**
- **Koulutusmääriä nostettu merkittävästi**
 - Riittääkö alalle kiinnostuneita hakijoita
 - Valmistuneiden jakautuminen alueellisesti
 - Koulutusmäärien nostamisen vaikutus heikko, jos vain 60% valmistuneista työskentelee alalla valmistumisen jälkeen
- **Palkan ja työskentelyolosuhteiden vaikutus**
 - Mikä työntää päteviä työntekijöitä pois varhaiskasvatuksesta?
 - Tyypillisesti raskasta tai kuormittavaa työtä kompensoidaan työntekijöille
 - Epäselvää, mikä taustalla vaikuttaa, tutkimustietoa tarvitaan lisää
- **Kokeilujen rooli ratkaisujen löytämisessä**